

EXPUNERE DE MOTIVE

I. Premise. Necesitatea reglementării

1. Parlamentul, organul reprezentativ suprem al poporului, reunește în interiorul său toate formațiunile politice care au fost învestite de către corpul electoral să îi reprezinte interesele. Art.64 alin.(5) din Constituție a instituit criteriul configurației politice în alcătuirea structurilor organizatorice ale Camerei Deputaților și Senatului României.

Configurația politică este rezultatul votului acordat de alegători candidaților propuși de partidele politice înscrise în competiția electorală.

Configurația politică este exprimată de grupurile parlamentare. Grupurile parlamentare reprezintă o structură organizatorică a Camerei, constituite pe bază de afinitate politică. Ele reunesc parlamentarii care fac parte din același partid politic sau din partide compatibile prin programele lor politice.

Reunind pe parlamentarii care aparțin aceluiași partid sau mărturisesc credințe politice apropiate, grupurile parlamentare sunt purtătoarele de cuvânt în corpurile legiuitoare ale curenților de opinie care au triumfat în alegeri.

Un aspect ce a apărut în practica parlamentară și care se răsfrânge asupra configurației politice a Camerelor este părăsirea grupurilor parlamentare și trecerea la altele. Acest fenomen a fost definit în literatura de specialitate: *"traseism politic"* sau *"migrație politică"*. Această migrație de la un grup parlamentar la altul nu face decât să producă tensiuni în cadrul grupurilor, dar și să producă schimbări în structurile de conducere, la nivelul comisiilor etc. Părăsirea grupului înseamnă de fapt renunțarea parlamentarului în cauză la programul partidului care l-a propus în alegeri. Părăsirea unui grup poate antrena, ipotetic, destrămarea acestuia, dacă numărul deputaților, respectiv al senatorilor rămași în grup este mai mic de 10 sau, după caz, mai mic de 7.

Configurația politică a celor două Camere legislative este fluctuantă, în funcție de nivelul migrației parlamentare. Migrația parlamentarilor de la un partid la altul constituie un fenomen de nestăpânit.

Necesitatea intervenției legislative este dată de Legea nr.208/2015, care stipulează faptul că la alegerile parlamentare candidații se prezintă în fața alegătorilor pe liste.

Partidele politice au obligația, potrivit articolului 52 din Legea nr.208 să își desemneze candidați și să își depună listele de susținători și listele de candidați pentru a participa la alegeri. Astfel, cetățenii când merg la vot aleg liste de candidați aparținând unor partide politice sau alianțe electorale/politice sau candidați independenți.

Având în vedere că cetățenii votează listele și nu pot vota candidații din cadrul listelor, votul pe care aceștia îl dau este, în primul rând, un vot pentru partidul politic sau alianța electorală/politică sau candidatul independent.

Propunerile de candidați nu pot conține persoane care la data depunerii candidaturilor erau deputați sau senatori aleși pe listele altui partid sau alianțe electorale/politice decât cea pentru care își exprimă intenția de a candida, prevedere care nu se aplică pentru partidele sau alianțele politice/electorale care își schimbă numele între alegeri.

Aceasta este esența propunerii avansate de Partidul S.O.S.România care crede că astfel ar putea fi descurajată migrația dintr-un partid în altul, supranumit traseism.

2. Pe lângă fenomenul migrației politice, practica parlamentară a evidențiat menținerea pe perioade îndelungate a acelorași persoane în funcțiile de deputat sau senator, prin exercitarea succesivă a unui număr ridicat de mandate.

Această situație afectează:

- caracterul reprezentativ al Parlamentului;
- alternanța democratică;
- încrederea cetățenilor în instituțiile fundamentale ale statului.
- consolidarea unor poziții de putere personală, în detrimentul reînnoirii clasei politice.

Limitarea numărului de mandate parlamentare reprezintă o soluție legislativă menită să asigure echilibrul între experiența politică și necesitatea reînnoirii clasei politice, fără a aduce atingere dreptului de a fi ales, consacrat de art.37 din Constituție.

Într-un sistem în care votul se exprimă pe liste de partid, este esențial ca reprezentarea politică să nu fie confiscată pe termen nelimitat de aceleași persoane, ci să reflecte dinamica societății și voința electoratului.

II. Soluția preconizată

Prin prezenta propunere legislativă dorim să completăm Legea nr.208/2015 privind alegerea Senatului și Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, astfel:

a) propunerile de candidați care nu pot conține persoane care la data depunerii candidaturilor erau deputați sau senatori aleși pe listele altui partid sau alianțe electorale/politice decât cea pentru care își exprimă intenția de a candida, prevedere care nu se aplică pentru partidele sau alianțele politice/electorale care își schimbă numele între alegeri.

b) limitarea numărului de mandate parlamentare reprezintă o soluție legislativă menită să asigure echilibrul între experiența politică și necesitatea reînnoirii clasei politice, fără a aduce atingere dreptului de a fi ales, consacrat de art. 37 din Constituție.

Intervenția legislativă vizează:

- stabilitatea configurației politice a Parlamentului;
- creșterea calității actului de reprezentare;
- consolidarea democrației reprezentative prin alternanță și transparență.

Prin prezenta propunere legislativă se urmărește completarea Legii nr. 208/2015 prin:

- descurajarea migrației politice a parlamentarilor aleși pe liste de partid;
- limitarea exercitării funcției de deputat și/sau senator la maximum trei mandate, indiferent de caracterul consecutiv sau neconsecutiv al acestora.

Această soluție legislativă este menită să asigure echilibrul între experiența parlamentară și necesitatea reînnoirii clasei politice, contribuind la consolidarea democrației reprezentative.

III. Conținutul reglementării (actualizat)

Articol unic – Legea nr.208/2015 (...) se completează după cum urmează:

- introducerea alin.(15) al art.52, privind interdicția candidaturilor pentru parlamentarii aleși pe listele altor partide;

- introducerea alin.(16) al art.52, care instituie limita maximă de trei mandate de deputat și/sau senator. introduce un nou articol, art.52¹, cu următorul cuprins:

- introducerea art.52¹ potrivit căruia: *(1) Dispozițiile art.52 alin. (16) se aplică începând cu prima legislatură ulterioară intrării în vigoare a prezentei legi.*

(2) La calculul numărului maxim de mandate prevăzut la art.52 alin.(16) se iau în considerare numai mandatele exercitate după intrarea în vigoare a prezentei legi.

IV. Impact bugetar

Propunerea legislativă nu generează un impact bugetar.

V. Impact socio – economic

Propunerea legislativă contribuie la creșterea calității reprezentării politice și la consolidarea încrederii cetățenilor în procesul democratic, fără a genera costuri suplimentare.

VI. Compatibilitatea cu Constituția României

Măsura propusă:

- nu restrânge drepturi fundamentale, ci instituie o condiție legală generală și nediscriminatorie;
- se aplică exclusiv pentru viitor, respectând principiul neretroactivității legii;
- nu afectează mandatul reprezentativ și nu instituie un mandat imperativ.

VII. Simulare sesizare CCR

Argumente contra și apărarea proiectului

1. Argument CONTRA: încălcarea art. 37 – dreptul de a fi ales

Susținere posibilă:

Limitarea la trei mandate reprezintă o restrângere nejustificată a dreptului de a fi ales.

Răspuns de apărare:

- Art. 37 permite explicit stabilirea **condițiilor prin lege**.
- Dreptul nu este suprimat, ci reglementat.
- Curtea Constituțională a statuat constant că drepturile electorale pot fi supuse unor condiții rezonabile, proporționale și nediscriminatorii.
- Limita se aplică tuturor, fără excepții arbitrare.

2. Argument CONTRA: afectarea suveranității naționale (art. 2)

Susținere posibilă:

Poporul nu mai poate alege liber aceeași persoană de oricâte ori dorește.

Răspuns de apărare:

- Suveranitatea se exercită **în cadrul Constituției și al legii**.
- Reguli electorale similare există (vârstă, incompatibilități, condamnări).
- Alegătorii își exercită opțiunea în interiorul unui cadru normativ previzibil.

3. Argument CONTRA: încălcarea principiului egalității (art. 16)

Susținere posibilă:

Parlamentarii cu experiență sunt discriminați față de alți cetățeni.

Răspuns de apărare:

- Nu există discriminare: situația juridică este diferită.
- Diferența de tratament este obiectivă și rezonabilă.
- Curtea a admis constant tratamente juridice diferite pentru situații diferite.

4. Argument CONTRA: retroactivitate mascată (art. 15 alin. 2)

Susținere posibilă: Se iau în calcul mandate deja exercitate.

Răspuns de apărare (decisiv):

- Textul conține **dispoziții tranzitorii exprese**.
- Se iau în calcul **doar mandatele viitoare**.
- Legea produce efecte exclusiv pentru viitor → securitate juridică deplină.

5. Argument CONTRA: mandat imperativ (art. 69)

Susținere posibilă:

Se condiționează activitatea parlamentarului.

Răspuns de apărare:

- Nu se impun instrucțiuni.
- Nu se afectează libertatea votului.
- Măsura vizează doar eligibilitatea, nu exercitarea mandatului.

INIȚIATOR: Țiu Mihai Adrian, deputat S.O.S.România de Olt

Tabel cu semnături la Propunerea pentru completarea Legii nr.208/2015 privind alegerea Senatului și Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente

[illegible]